

2007-2013: Kiemelt helyen a közlekedésfejlesztés

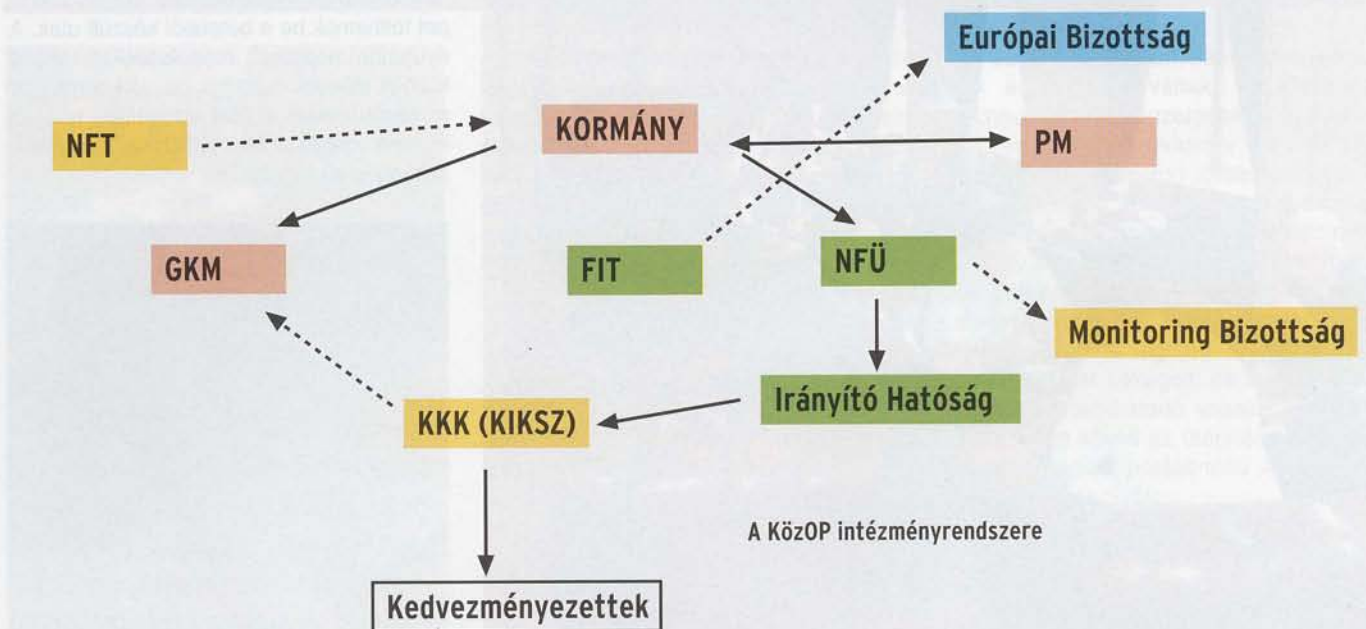
Függő játszmák

Fotó: MaÉP

A következő hétéves időszak fejlesztési céljait meghatározó Új Magyarország Fejlesztési Terv a kiemelt prioritások sorában említi a közlekedésfejlesztést. 2007 és 2013 között mintegy 1700 milliárd forint európai uniós támogatás fordítható infrastrukturális beruházásokra, ám a tényleges kedvezmények keretösszege – minden évben – legfeljebb a bruttó hazai termék 4%-a lehet.

Magyarországon a közlekedés szerepe rendkívüli mértékben felértékelődött az elmúlt időszakban. A közlekedési rendszerek kiépítettsége, színvonala meghatározó hatást gyakorol az ország gazdaságára, a munkahelyek, a települési ellátórendszerek, a tudás elérhetőségére, az életminőségre, a területi és települési szerkezetre, viszonyaira, mindezek változásaira, fejlődésére. A mobilitási színvo-

nal ma a világban mindenütt az egyik elsőszámú pozicionális tényező, ez különösen igaz a globális folyamatok és a belső változások fókuszába kerülő Közép-Európában. A közlekedés minőségéből eredően az ország az elkövetkező években gazdasági értelemben véve felemelkedhet, vagy lesüllyedhet.

Magyarország sűrű közlekedési hálózattal rendelkezik, de a forgalmi igények számos helyen meghaladják az út- és vasúthálózat kapacitását. A közlekedési hálózatot Budapest-centrikusság és jelentős területi eltérések jellemzik. Az ország gazdaságföldrajzi fekvése kedvező, ami jó lehetőséget kínál a nemzetközi kereskedelmi, szállítási, logisztikai szolgáltatások hazai fejlődésére. Az ország és nagytérségeinek versenyképességét az elérhetőség szempontjából elsődlegesen a gyorsforgalmi úthálózat és a nagysebességű, illetve többvágányú vasúthálózat fejlesztése szolgálja hatékonyan. A kistérségek szintjén – főként a periférikus térségek esetében – a versenyképesség javításának kulcs tényezőjét a mellékúthálózat szűk keresztmetszeteinek felszámolása, a térség központjainak jobb tömegközlekedési elérhetősége jelenti.

Az ország versenyképességének növelése, gazdasági fellendülése érdekében a területfejlesztési- és közlekedéspolitikai közös érvényesítésére, további határozott fellépésre és folyamatos intézkedésekre, a nemzetközi tárgyalások és az előkészítő tervezési munkák folytatására van szükség. Ez csak egységes fellépés és akarat esetén valósulhat meg.

Várható európai uniós támogatások

Mintegy 8000 milliárd forintra tehető a 2013-ig várható európai uniós támogatások nagyságrendje, ám ezek kiaknázásához a következő években Magyarországnak dinamikus gazdasági fejlődést kell megvalósítania, miközben az EU-s pénzek felhasználását célzó, megfelelően előkészített projektekkal is rendelkeznie kell. Eme két kritérium teljesítése a záloga annak, hogy a következő hét évben felhasználható támogatások maximumát lehessen lehívni a hazai beruházások megvalósításánál. Az EU-s támogatásokból mintegy 1700 milliárd forint fordítható közlekedési beavatkozásokra, fejlesztésekre. Fontos megemlíteni azonban, hogy ezek a pénzek csak a GDP alakulásának megfelelően – minden évben a GDP 4%-ának megfelelő összegig – vehetők igénybe. Ördögi kör, hogy a gazdaság fejlődését nagyban meghatározó infrastruktúra fejlesztése éppen a bruttó hazai termék alakulásától függ.

KIKSZ: közreműködő szervezet a KözOP-ban

A Közreműködő Szervezet felelős az operatív programok szakmai végrehajtásáért, javaslatot tesz a projektek, kedvezményezettek kijelölésére, értékeli a benyújtott projektjavaslatokat, illetve pályázatokat ír ki és értékeli. A megalapozott, előkészített projekteket támogatási döntésre felterjeszti az IH felé. Felügyeli, ellenőrzi a projektek megvalósulását, kapcsolatot tart a Kedvezményezettekkel. Megkötö a támogatási szerződéseket. Ellenőrzi a műszaki előrehaladást és a be-

nyújtott számlákat, rendelkezik a kifizetések felől.

A 2007-2013 időszakban az eddig megvalósított programoknál, és projekt volumenténél egy nagyságrenddel nagyobb fejlesztési forrásokról kell rendelkezni, és jóval nagyobb számú projektről kell gondoskodni, ami igen nagy terhet ró mind a Kedvezményezettek, mind a program szakmai megvalósulását felügyelő Közreműködő Szervezetre és Irányító Hatóságra.

A Közreműködő Szervezettel kapcsolatban lévő szervezetek

Operatív programok

A tagállamok és a régiók közötti konvergenciát, a regionális versenyképességet és foglalkoztatást, valamint az európai területi együttműködést szorgalmazó EU-s elképzelések szellemében fogant Új Magyarország Fejlesztési Terv (ÚMFT) kiemelt helyen kezeli a közlekedésfejlesztést. Ebben az alábbi beavatkozás-csoportok kerültek megállapításra: az ország nemzetközi elérhetőségének javítása, a térségi elérhetőség javítása, a városi és agglomerációs közösségi közlekedés fejlesztése és az áruszállítás-logisztika közlekedési infrastruktúrájának fejlesztése.

Az Európai Bizottság által jóváhagyott ÚMFT végrehajtása operatív programok keretében történik meg, amelyek közül a közlekedés fejlesztését a Közlekedés operatív program (KözOP) és a Régiók operatív programjai (ROP) biztosítják. Ennek értelmében a KözOP végrehajtását biztosító szervezet a tervezett szervezeti átalakulás jelenlegi elképzelései szerint a Közlekedésfejlesztési Integrált Közreműködő Szervezet (Lásd keretes írásunkat!). Az elképzelések szerint a Közlekedésfejlesztési Koordináci-

ós Központ felügyelete alá kerül valamennyi uniós támogatással megvalósítandó közlekedési (közút, vasút, vízi, városi és elővárosi közlekedés) beruházás.

A 2007–2013-as időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, valamint a Kohéziós Alapból megvalósuló beruházások szabályait, és intézményrendjét a Közösségi 1083/2006 EC és 1084/2006 EC rendeletek, valamint a 16/2006 (XII. 28) MeHVM-PM együttes rendelet és a 255/2006 (XII. 8.) Kormányrendelet szabályozzák. Az Irányító Hatóság, Közreműködő Szervezet, és a Kedvezményezettek szervezeti kijelöléséről további ágazati kijelölő rendeletek rendelkeznek.

A közlekedési programok terén az Irányító Hatóság szerepét a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség egyik főigazgatósága (KÖZOP és KIOP Irányító Hatóság) tölti be. A Közreműködő Szervezet szerepét a Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ Közlekedésfejlesztési Integrált Közreműködő Szervezet (KIKSZ) tölti be. Az Irányító Hatóság (IH) felelős az operatív programok felső szintű végrehajtásáért (védnök), dönt a támogatásokról, biztosítja a forrásokat, felügyeli a program végrehajtását. ■